

Ấn Phẩm Số 24-17 | TẠP CHÍ PHÁT HÀNH HÀNG THÁNG | 05/2024

WWW.TIENGNOICUALETHAT.VN

Hà Mã Eric Lyons, M.Min.

Không có nhiều loài động vật có cái tên thú vị như "hà mã". (" **Tôi muốn một con hà mã cho Giáng sinh**" nghe thú vị hơn nhiều so với "Tôi muốn một con chó, một con dê hoặc một con mèo cho Giáng sinh.") Cái tên hà mã có nghĩa là "**ngựa sông**" (nhưng tất nhiên, chúng không phải ngựa). "Hippopotamus" xuất phát từ hai từ tiếng Hy Lạp: *potamos*, có nghĩa là "hà/sông" và *mă*, có nghĩa là "ngựa" (thứ tự của từ này khiến bạn thắc mắc tại sao con vật này không được gọi là *potamushippo*). Vì bất kỳ lý do gì, cái tên hà mã vẫn được giữ nguyên. Và hà mã đã làm say đắm con người trong hàng ngàn năm...và vì những lý do chính đáng.

Đầu tiên, hà mã chỉ đơn giản là có vẻ ngoài dễ thương và hài hước - giống như một con lợn bụng phệ trông ngớ ngẩn, nhưng (theo nghĩa đen) lớn hơn rất nhiều. Thông thường chúng ta có thể không nghĩ những loài động vật to lớn, gần như không có lông là dễ thương, nhưng hà mã trông giống như những con vật mũm mĩm vui nhộn, đáng yêu và dễ thương nặng 1814 kg. Cái bụng to, dài, hình thùng của chúng được mang trên những đôi chân ngắn và mập mạp. Những con hà mã lớn nhất có thể đạt **chiều dài 5 m, nặng hơn 4082 kg và cao hơn 1.5 m** (tính đến vai). Nói cách khác, chiếc ô tô hoặc chiếc thuyền nhỏ của bạn không thể sánh được với một con hà mã khổng lồ.

Với thân hình to béo và đôi chân ngắn như vậy, bạn có thể không nghĩ hà mã có thể chạy rất nhanh nhưng trên thực tế, chúng có thể "**di chuyển được**." Hà mã có thể chạy nước kiệu trên đôi chân mập mạp của mình với tốc độ **96 kmh** trên một khoảng cách ngắn. Khi tức giận, chúng có thể đạt tốc độ cao hơn, vượt xa hầu hết con người.

Một cái đuôi lãnh thổ để kể

Không giống như đuôi dài và mảnh của voi và hươu cao cổ, hà mã có đuôi ngắn, mập mạp, hình tam giác mà chúng sử dụng một cách hiệu quả (nhưng thực sự thô thiển) (dường như không có bất kỳ "cách cư xử lịch sự" nào). Để đánh dấu lãnh thổ, chúng di chuyển đuôi cùng lúc với việc thả phân. Chúng không chỉ di chuyển đuôi; chúng vẩy và quay chúng với tốc độ cực nhanh (nghe giống như một lá bài

mắc kẹt trong nan hoa của một chiếc xe đạp đang chuyển động)... đẩy phân của chúng đi mọi hướng. (Không cần phải nói, khi bạn nhìn thấy một con hà mã ở sở thú, bạn có thể muốn lùi lại—lùi lại—vì bạn không bao giờ biết khi nào chúng sẽ cảm thấy cần phải đánh dấu lãnh thổ của mình.)

Được thiết kế cho cuộc sống dưới nước

Hà mã yêu nước. Miễn là xung quanh có hồ, sông và đầm lầy thì đó là nơi chúng dành phần lớn thời gian. Hà mã cái (gọi là bò) thậm chí còn sinh con dưới nước.

Có thể bạn không biết nhưng hà mã không thực sự bơi. Không giống như hầu hết các loài động vật có vú, chúng thậm chí không thể nổi. Chúng chìm xuống nước, chạy dọc theo đáy và đẩy ngược lên để lấy không khí. (Chạy dưới đáy hồ và sông nghe khá thú vị phải không?!)

Điều đáng ngạc nhiên là hà mã thường ngủ dưới nước. Đức Chúa Trời đã thiết kế chúng với cái mà các nhà khoa học gọi là "phản xạ tiềm thức", khiến chúng "tự động" đẩy mình lên mặt nước để lấy không khí (ít nhất) cứ sau 5 phút.

Bạn đã bao giờ thực hiện một cú "súng thần công" ở hồ bơi hoặc sông mà **không** bị mũi chưa? (Tôi không khuyên bạn nên làm vậy.) Việc bắn nước lên mũi có thể khiến bạn nhức nhối, khiến bạn khó thở, khiến bạn ho và khiến bạn chảy nước mũi sau đó. Đôi khi bạn có thể bị nước thừa ở một hoặc cả hai tai, điều này có thể gây khó chịu, nhiễm trùng và khiến thính giác của bạn bị bóp nghẹt.

Hà mã không quan tâm đến việc lấy nước vào lỗ mũi hoặc vào tai. Là những sinh vật sống phần lớn cuộc đời dưới nước, Đức Chúa Trời đã trang bị cho chúng khả năng bị lỗ mũi và áp tai vào đầu khi xuống nước để tránh gần hết nước. Lượng nước nhỏ nào có thể thấm vào, chúng nhanh chóng và mạnh mẽ thoát ra khỏi lỗ mũi và ngo ngoáy mạnh mẽ ra khỏi tai khi nổi lên trở lại.

Điều cũng hữu ích đối với hà mã là Chúa đã tạo ra lỗ mũi, mắt và tai của chúng trên đỉnh đầu. Thiết kế hoàn hảo này cho phép chúng ngâm toàn bộ cơ thể

ngoại trừ phần đỉnh đầu khi đứng ở vùng nước không quá sâu. Cơ thể ưa nước của chúng luôn ẩm ướt và ngâm nước, trong khi nó có thể luôn trong tình trạng cảnh giác cao độ (nhìn, nghe và ngửi xung quanh) ngày này qua ngày khác, năm này qua năm khác. Nhân tiện, hà mã thường sống từ 40 đến 50 năm!

Một cái miệng khổng lồ

Đừng để vẻ ngoài đáng yêu của hà mã đánh lừa bạn. Loài vật này thực sự là một trong những sinh vật nguy hiểm nhất hành tinh. Không phải chúng là “những con hà mã đói khát”; chúng chỉ là loài động vật có tính lãnh thổ **cao**, đặc biệt là ở dưới nước. Hàng năm ở Châu Phi, hàng trăm người (dám đến quá gần hà mã) đều thiệt mạng. Một người có nhiều khả năng chết khi đụng phải hà mã hơn cả sư tử. (**Đúng vậy, hà mã giết nhiều người hơn mỗi năm so với sư tử.**) Hà mã được biết đến với khả năng húc và lật úp thuyền, giết chết nhiều người rơi xuống nước.

Thực sự, một trong những nơi cuối cùng bạn muốn tìm thấy chính là trong hàm của một con hà mã. Mặc dù chúng là động vật ăn cỏ (ăn nhiều loại thực vật), nhưng điều đó không ngăn chúng sử dụng cái miệng khổng lồ và hàm răng dài bằng chân để nhai gần như bất kỳ động vật hoặc con người nào xâm nhập vào lãnh thổ của chúng. Hà mã rất dũng cảm, chúng thậm chí có thể nhai cả cá sấu.

Vết cắn của hà mã đã được đo ở mức 1.800 psi. Chúa đã ban cho sinh vật này một cái miệng khổng lồ có thể mở rộng 150 độ (khoảng 1.2 đến 1.5 m) và sau đó cắn xuống với lực nghiền nát xương theo đúng nghĩa đen. Cả sư tử và cá sấu đều không thể sánh được với hàm của sinh vật này.

Một Nhà Máy Thuốc Mỡ Da Mát Lạnh

Nếu bạn sống ở vùng nắng nóng gay gắt ở Đông Phi và ở ngoài nắng rất lâu, bạn có thể sẽ cần rất nhiều Kem chống nắng để dưỡng ẩm và bảo vệ làn da. Bạn cũng nên mang theo một ít thuốc kháng sinh (chẳng hạn như Neosporin) để nếu da bạn bị nứt hoặc bị đứt tay, bạn có thể điều trị vết thương đúng cách. (Rửa vết thương bằng nước bần

nơi hà mã sinh sống sẽ chỉ khiến mọi việc trở nên tồi tệ hơn.)

Hà mã không có lông (ít nhất là hầu hết không có lông) làm gì để sống sót trong khí hậu nóng bức ở châu Phi khi chúng không thể tìm được nhiều nước? Làm thế nào để làn da trần của chúng không bị nứt, bong tróc, phỏng rộp, chảy máu và nhiễm trùng khi tiếp xúc nhiều với ánh nắng mặt trời? Và khi chúng tìm thấy nước, làm thế nào để bất kỳ vết thương thịt nào (có thể do đánh nhau) không bị nhiễm trùng ở vùng nước có vi khuẩn?

Thật đáng ngạc nhiên, Chúa đã tạo ra những sinh vật này với “nhà máy sản xuất thuốc mỡ bôi da” dưỡng ẩm và sát trùng rất riêng của chúng. Chúng ta không chỉ nói về việc đổ mồ hôi bằng nước muối, đủ mát (và làm mát chúng theo đúng nghĩa đen). Hà mã sản xuất và tiết ra một chất lỏng đặc, nhờn từ (cái mà một nhà khoa học gọi là) “**các tuyến đặc biệt trên da của chúng**”¹. Chất lỏng không chỉ là mồ hôi; đó cũng không phải là máu (mặc dù một số người từng nghĩ như vậy vì nó chuyển sang màu đỏ và sau đó là màu nâu trên da hà mã). Chất lỏng này có chức năng như “một loại thuốc mỡ bôi da **tự động**”². Chất lỏng giống Neosporin giúp tiêu diệt mọi vi khuẩn có hại trên da.³ Nó thậm chí còn “bảo vệ da khỏi bị úng nước khi hà mã ở dưới nước”⁴.

Nếu quá trình tiến hóa là đúng, làm thế nào mà một con hà mã (hoặc được cho là tổ tiên của hà mã) lại từ chỗ không thể tạo ra một chất lỏng phi thường như vậy... đến việc tạo ra nó? Liệu một con vật có “muốn” điều như vậy xảy ra không? Bạn có thể, nếu bạn muốn sản xuất một chất như vậy? Tất nhiên là không. Ý tưởng cho rằng hà mã đã phát triển khả năng độc đáo này hay bất kỳ khả năng nào khác là không hợp lý. Thiết kế phức tạp, đầy chức năng như ở hà mã đòi hỏi một Nhà thiết kế tuyệt vời!

¹ Mark Ritchie (2002), “Hà mã có thực sự có mồ hôi màu hồng không? *Scientific American*, ngày 6 tháng 5, <https://www.scientificamerican.com/article/do-hippopotamuses-actually/>.

² Ritchie.

³ Yoko Saikawa và cộng sự. (2004), “Mồ hôi đỏ của hà mã,” *Nature*, 429:363, ngày 27 tháng 5, <https://www.nature.com/articles/429363a>.

⁴ Ritchie.

MỘT SẢN PHẨM PHÁT HÀNH HẲNG THÁNG CỦA VBI PRESS

Tổng Biên Tập: Trần Hồng An

Phó Biên Tập: Nguyễn Thanh Tuấn

MỌI ĐÓNG GÓP XIN LIÊN HỆ

lienhe@vbi.edu.vn

090.999.1033 – A. Tuấn

www.vbi.edu.vn

ẤN BẢN ĐIỆN TỬ PHÁT HÀNH TẠI

www.tiengnoicuaethat.vn

Ấy là Ngài mà chúng tôi rao giảng, lấy mọi sự khôn ngoan răn bảo mọi người, dạy dỗ mọi người, hầu cho bày tỏ mọi người trở nên trọn vẹn trong Đấng Christ ra trước mặt Đức Chúa Trời. Cô-lô-se 1:28